

معرفی و بررسی اجمالی ترجمه‌های فصل گذشته

از این شماره برآنیم ترجمه‌هایی را که در فصل قبل از انتشار مترجم به بازار می‌آیند معرفی و به‌طور اجمال بررسی کنیم. چنانکه در این شماره می‌بینید، ما هر کتاب ترجمه شده در زمینه علوم انسانی را صرف نظر از کیفیت ترجمه آن بررسی و معرفی می‌کنیم. از ناشران و مترجمان محترم که مایلند ترجمه‌شان در این بخش معرفی و بررسی شود درخواست می‌کنیم یک نسخه از ترجمه خود را برای ما بفرستند. مؤلفان و ناشران فرهنگها نیز می‌توانند نسخه‌ای از فرهنگ خود را برای بررسی و معرفی در این بخش برای ما بفرستند.

کتابهایی که در این شماره بررسی شده‌اند، ترجمه‌هایی است که مدیر فرهیخته کتابفروشی امام در مشهد در اختیار ما قرار دادند که بدین وسیله از لطف ایشان تشکر می‌کنیم.

○ **مکبث**. ویلیام شکسپیر، ترجمه عبدالرحیم احمدی. چاپ اول پاییز ۱۳۸۰، ۳۰۰۰ نسخه، نشر و پژوهش دادار. ۱۹۰ صفحه. ۱۲۵۰ تومان. مترجم از ترجمه فرانسوی هملت به قلم موریس مترلینگ ترجمه کرده و مقدمه مترلینگ بر ترجمه‌اش را نیز در اینجا آورده است. و باز با الهام از ترجمه مترلینگ از نادر نادرپور خواسته که اشعار متن را به شعر ترجمه کند. تاریخ ترجمه مهر ۱۳۳۶ است. ترجمه بسیار نزدیک به متن اصلی است و با پانویس‌های متعدد مترجم و حواشی موریس مترلینگ همراه است. بخشی از گفتگوی جادوگر اول و دوم در مجلس اول به قرار زیر است:

جادوگر اول: دانی که این دم دگر بار / بایکدیگر داریم دیدار / در برف و در بوران و در باران.

جادوگر دوم: آن ساعت مسعود کاین سرگستگی سامان پذیرد / و این فصل، با فتح و فرار این و آن فرجام گیرد. چاپ کتاب بسیار نفیس است.

○ **گلستان سعدی**. همراه با ترجمه کامل انگلیسی. ترجمه میجر (سرگرد) آر. پی. آندرسون. انتشارات گلستان. ۹۰۲ صفحه، ۴۰۰۰ نسخه، ۶۲۵۰ تومان. با آنکه ترجمه آندرسن در قرن نوزدهم صورت گرفته زبانی روان و امروزی دارد. مترجم کلمات حکایات را تک به تک شماره گذاری کرده و براساس آن شماره‌ها، معانی دقیق انگلیسی لغات را آنگونه که در متن کتاب به کار رفته آورده است تا خواننده کتاب، -هندی‌زبانان علاقه‌مند به فارسی در قرن نوزدهم- برای درک گلستان از فرهنگ لغت بی‌نیاز باشد و این به‌ناچار بر حجم کتاب افزوده است. خواننده فارسی این ترجمه می‌تواند از این فکر آموزشی ابتکاری در زمان خود، نه برای یادگیری فارسی، بلکه برای یادگیری انگلیسی استفاده کند- به شرط اینکه از عهده خرید کتاب برآید.

- **تاریخ کوتاه نقد ادبی**. ورنون هال، مترجم مجتبی عبدالله‌نژاد، انتشارات ترانه، مشهد، ۲۴۰ ص، ۲۰۰ نسخه، ۱۳۰۰۰ ریال. مترجم بر موضوع و زبان تسلط دارد، اما علائم سجاوندی درست به کار نرفته‌اند و اغلاط چاپی در کتاب کم نیست و شاید به این دلیل زبان در جاهایی قابل درک و روان نیست.
- **جهالت**. میلان کوندر، برگردان آرش حجازی، نشر کاروان، ۲۰۸ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه. طراحی جلد (فرهاد کاشانی کبیر) و صفحه‌آرایی و چاپ ممتاز و زبان ترجمه بسیار روان و زیباست.
- **کوهستان جان**. گائوچینگ ژیان، برنده جایزه ادبی نوبل در سال ۲۰۰۰، ترجمه دل‌آرا قهرمان. انتشارات سخن، ۵۵۰۰ نسخه، ۶۸۸ ص. مترجم در مقدمه خود، زبان کتاب را چنین توصیف می‌کند: "زبان مدرن، موسیقایی، بدون تکلف و بدون تیرگی که وقتی به صدای بلند خوانده می‌شود کاملاً "جریان" دارد." مترجم در ایجاد زبانی ادبی موفق بوده است.
- **بیابان تاتارها**. دینو بوتزاتی، ترجمه سروش جیبی، انتشارات روزنه، ۲۰۰۰ نسخه، ۱۹۵ صفحه، ۱۲۰۰ تومان. زبان ترجمه بسیار روان و طرح جلد و چاپ بسیار نفیس است.
- **پول و شیطان**. لئون تولستوی، ترجمه رضا علیزاده، انتشارات روزنه، ۲۰۰۰ نسخه، ۲۶۹ صفحه، ۱۲۵۰ تومان. این کتاب مجموعه دو داستان شیطان و پول است که تولستوی در اواخر عمر خود از دیدگاه مصلحی اجتماعی نوشته است. زبان ترجمه قابل قبول است.
- **فوکو در بوته‌ی نقد**. ترجمه پیام یزدانجو. تهران. نشر مرکز ۳۰۰۰ نسخه، ۴۲۱ ص. ۲۴۵۰ تومان. این کتاب مجموعه‌ای از مقالات متفکران سرشناس در معرفی آرای فوکو، در نقد آرای او و در نقد ناقدان اوست. به رغم زبان دشوار متن اصلی، مترجم ترجمه‌ای مفهوم و روان ارائه کرده است.
- **کلاسه‌های قصه‌نویسی**. گابریل گارسیا مارکز، ترجمه محمدرضا راه‌ور، تهران، نشر شیرین، ۲۰۸ صفحه ۱۲۵۰ تومان. در روی جلد عبارت بی‌معنی "برای اولین بار در ایران" برای جلب توجه خریدار آمده ولی برخی اطلاعات اساسی در مورد کتاب روی جلد توضیح داده نشده. کتاب در واقع برخلاف آنچه از جلد فهمیده می‌شود نوشته گابریل گارسیا مارکز نیست، بلکه متن گفتگوهای میزگردی است که مارکز رئیس جلسه بوده است. زبان ترجمه قابل قبول است. در صفحه ۱۶ آمده است: "شخصی به من گفت بهتر است با یک سنگ دو پرنده بز نیم." یعنی مترجم نمی‌دانسته که می‌تواند "با یک تیر دو نشان بز ند" یا عمداً خواسته اصطلاح انگلیسی را حفظ کند؟
- **آسمان فرو می‌ریزد**. سیدنی شیلدون. ترجمه طوبی یکتایی. انتشارات سیمای دانش، ۳۳۰۰ نسخه، ۳۳۵ ص، ۱۹۵۰۰ ریال. این کتاب با ترجمه میترا میرشکار سیاهکل در سال ۱۳۷۹ نیز منتشر شده. فاصله بین خطوط زیاد است و زبان ترجمه نیز از تأثیرات متن اصلی بدور نیست. مخصوصاً در گفتگوها.
- **شیخ آنیل**. مایکل اونداتیه. ترجمه اسدالله امرایی، انتشارات نیلوفر، ۲۷۵۰ نسخه، ۳۰۵ ص، ۱۸۰۰ تومان. مترجم، مایکل اونداتیه، نویسنده کانادایی سریلانکایی تبار، نویسنده رمانهای بیمار انگلیسی و

پوست شیر، رابا این رمان به خواننده فارسی زبان معرفی می‌کند.

○ **راهنمای کوچک نمایشنامه‌های شکسپیر**. جان گودوین، ترجمه هوشنگ آزادی‌ور. نشر مهرآز، ۱۲۸ صفحه، ۸۰۰ تومان. در این کتاب کوچک نویسنده داستان ۳۷ نمایشنامه شکسپیر را به اختصار نقل کرده و در مورد اهمیت آنها داوری نیز می‌کند و اطلاعات جنبی مفیدی درباره هر نمایشنامه می‌دهد. زبان ترجمه روان است.

○ **تاریخ سرتی**. پروکوپیوس، ترجمه فریدون مجلسی، انتشارات توس. ۱۷۹ صفحه، ۹۵۰ تومان ۳۳۰۰ نسخه، پروکوپیوس وقایع‌نگار و منشی بلیزاریوس سردار بزرگ روم و هم‌اورد نامدر خسرو انوشیروان ساسانی در این کتاب به افشای مفاسد و فجایع دوران امپراتور یوستی‌نیان و امپراتریس تئودورا پرداخته است. ترجمه روان است.

○ **ایدئولوژی و روابط بین‌المللی در دنیای مدرن**. آلن کسلز، ترجمه دکتر محمود عبدالله‌زاده. دفتر پژوهش‌های فرهنگی با همکاری مرکز بین‌المللی گفتگوی تمدن‌ها. ۳۵۲ ص. ۲۲۰۰ نسخه، ۳۳۰۰ تومان. از امتیازات ترجمه، مقدمه روشنگر مترجم و پانوشتهای او است. زبان ترجمه روان است.

○ **دولت شهر سوسیالیستی**. کلودیو کتس، گری ریمر و ویلیام آدامز، ترجمه اکبر افسری، انتشارات هرمس، ۱۳۸۰ مجموعه ادب فکر، علوم اجتماعی ۱۱۳، ۱۱۳ صفحه، ۲۵۰۰ نسخه، ۸۰۰ تومان. کتاب پاسخی به این سؤال اساسی است که سوسیالیسم مارکس چه دینی به یونان عهد باستان دارد. ترجمه روان و قابل قبول است.

○ **جهانی کردن فقر و فلاکت**. استراتژی تعدیل ساختاری در عمل، مجموعه مقالات، گردآوری و ترجمه دکتر احمد سیف، تهران، آگاه، ۱۳۸۰، ۳۲۰ صفحه، ۲۲۰۰ نسخه، ۱۸۰۰ تومان. مجموعه ۳۳ مقاله که به بررسی نتایج عملی "سیاست تعدیل ساختاری" در کشورهای در حال توسعه می‌پردازد. زبان ترجمه بسیار خوب است و به زبان تألیف شباهت دارد.

○ **تفکر در قرون وسطی**. دیوید لاسکم، ترجمه محمدسعید حنایی کاشانی، تهران، قاصده، ۱۳۸۰، ۳۲۰ صفحه، ۲۳۵۰۰ تومان. با همکاری مرکز بین‌المللی گفتگوی تمدن‌ها، از مجموعه تاریخ فلسفه غرب: ۲. ترجمه بیش از حد لفظ‌گراست و تأثیرات زبان اصلی در زبان به وضوح دیده می‌شود، تا به آن حد که زبان در درک متن مانعی به حساب می‌آید، مترجم از توان و تجربه کافی برای ترجمه این اثر برخوردار نبوده است.

○ **پژوهش‌های فلسفی**. لودویک ویتگنشتاین، ترجمه فریدون فاطمی، تهران، نشر مرکز، ۱۳۸۰، ۴۴۰ صفحه، ۲۷۵۰ تومان. با مقدمه‌ای از بابک احمدی، در این کتاب ویتگنشتاین به مسائلی چون مفهوم معنی، فهم، گزاره، منطق، حالت‌های آگاهی و بسیاری عنوان‌های دیگر با نگاهی متفاوت و دگراندیشانه می‌نگرد. زبان ترجمه لفظ‌گرا ولی قابل قبول است در عین حال ترجمه بودن زبان محسوس است. زبان ترجمه از زبان تألیف متوف مشابه فلسفی کاملاً متمایز است.

○ **دوستی با خدا**. نیل دونالد والش، ترجمه فرناز فرود، ۳۳۰۰ نسخه. قیمت ۲۱۰۰۰ ریال. زبان ترجمه قابل قبول است.

○ **دانش زبان**. ماهیت، منشأ و کاربرد آن، نوم چامسکی، ترجمه علی درزی، نشر نی، ۳۰۴ صفحه، ۲۲۰۰ نسخه، کاری جسورانه و در خور توجه و ستایش در معرفی آرای چامسکی. اصل کتاب در سال ۱۹۸۶ منتشر شده و در بردارنده مبانی نظریه حاکمیت و مرجع‌گزینی است. این نظریه از آن زمان تاکنون دستخوش تغییراتی شده ولی برای درک بهتر این تغییرات و به‌طور کلی آرای چامسکی خواندن این کتاب اجتناب‌ناپذیر است. مترجم در برگردان زبان غامض چامسکی بسیار موفق بوده است.

○ **مکتب فرانکفورت**. تام باتومور، ترجمه حسینعلی نوذری، نشر نی، ۱۳۶ صفحه، ۲۲۰۰ نسخه، چاپ دوم، ۸۰۰۰ ریال. کتاب نگاهی تازه و بحث‌انگیز به نقش مکتب فرانکفورت در گسترش و تکامل جامعه‌شناسی نوین دارد. از امتیازات کتاب طرح جلد و چاپ عالی آن است. زبان کتاب متناسب با موضوع و بسیار روان است.

○ **شاردن و ایران**. تحلیلی از اوضاع ایران در قرن هفدهم میلادی، دیرک وان در کرویس، ترجمه دکتر حمزه اخوان تقوی، نشر و پژوهش فرزانه روز، ۵۱۲ صفحه، ۲۵۰۰ نسخه، ۳۷۰۰ تومان. مترجم با تواضع ترجمه خود را نارسا خوانده. ولی زبان ترجمه بسیار به زبان تألیف نزدیک است و از آشنایی مترجم با زبان فارسی هم عصر کتاب حکایت دارد. از دیگر امتیازات کتاب، هشت صفحه عکس است که با کیفیت عالی چاپ شده.

○ **معماری اسلامی، شکل، کارکرد و معنی**. پروفیسور روبرت هیلمن براند، ترجمه دکتر باقر آیت‌الله‌زاده شیرازی، انتشارات روزنه، ۶۳۶ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه، ۳۹۵۰ تومان. کتابی ارزشمند، مترجمی صاحب صلاحیت و متخصص در موضوع، کاری آکادمیک و باحوصله و دقت. مترجم در جریان ترجمه با نویسنده ارتباط داشته و نویسنده مقدمه‌ای بر ترجمه فارسی نوشته. زبان ترجمه، ساده و روان است. متن دو ستونی و با حروفی زیبا چاپ شده. عکسهای متعددی که در کتاب آمده، کیفیت خوبی دارد. جلد کتاب خوش رنگ، ابتکاری و محکم است. این کتاب برای کلیه افراد علاقه‌مند به معماری اسلامی مرجع به حساب می‌آید.

○ **از سرعت زندگی خود بکاهید**. با زیر عنوان "چگونه از درون خود، زندگی آرامش‌بخش‌تر و ساده‌تری بیافرینیم". نوشته ریچارد کارلسون و جوزف بیلی. ترجمه هاله موسوی رضوی. ویراستار علی ابوطالبی. ناشر: نسل نواندیش. تابستان ۸۰. کتابی دیگر از نوع "روانشناسی برای همه به زبان ساده و متنی بر تجربیات عملی". و مفید برای زندگی به شرط آنکه توصیه‌ها را بتوان به کار بست. این نوع کتاب چند سالی است در ایران طرفداران بسیار پیدا کرده است (شمارگان کتاب ۵۰۰۰ جلد است). زبان ترجمه در مجموع برای مخاطب آن قابل درک است ولی هنوز "نقل" دارد. در برخی جملات وابستگی مترجم به شیوه بیان نویسنده کاملاً مشهود است. مثل جمله اول کتاب "در نوامبر ۱۹۸۰ به کلاسهای به‌نام "ورای

تنش و فرسایش روانی به منظور ارتقای مهارت‌ها رفته که بر زندگی‌ام به گونه‌ای فراتر از تصور اثر گذاشت.

○ **توسعه یا چپاول: نقش دولت در تحوّل صنعتی.** نوشته پیتر اوانز ترجمه عباس زندیاف، عباس مخبر، انتشارات طرح نو. عنوان اصلی کتاب: Embedded Autonomy: States and Industrial Transformation ۴۷۵ صفحه، شمارگان: ۲۲۰۰ قیمت ۳۴۰۰ تومان. کتاب دارای دو مقدمه است که یکی "مقدمه نویسنده برای ترجمه فارسی" است. زبان ترجمه بسیار روان و در خور موضوع کتاب است و از تسلط مترجمان بر موضوع کتاب حکایت دارد.

○ **انسان و ادیان.** میشل مالرب، ترجمه مهران توکلی، تهران، نشر نی، ۱۳۷۹، ۵۰۴ صفحه، ۲۵۰۰ تومان. این کتاب می‌کوشد هر دین را آنچنان بنمایاند که یکی از پیروان همان دین در می‌یابد و در عین حال خواننده را برانگیزد که درباره انسان و گونه‌گون بودن انسانها بیندیشد تا بتواند هممنوعان خود را بهتر بشناسد. زبان ترجمه در مجموع قابل قبول است اما در مواردی خطاهایی در کار مترجم دیده می‌شود و در مواردی نیز مترجم مرتکب اشتباهات خنده‌آوری شده، از جمله "سیک" را "سیخ" ترجمه کرده. مثل این جمله "هر یک از ما تاکنون یک سیخ دیده‌ایم. با دستاری که به دقت بسته و به سر نهاده، توری که به دور ریش و موهای سر خود بسته و شلوار تنگی که ماهیچه ساق پایش را در خود می‌فشارد، نمی‌شود یک سیخ از برابر ما نادیده بگذرد." مترجم همچنین بودائیسیم را بودائی ترجمه کرده و این حاکی از بی‌اطلاعی او از موضوع کتاب است.

○ **و آن‌گاه نبودم.** اوشو، ترجمه سیروس سعدوندیان. نشر آویژه: نگارستان کتاب، ۱۹۶ صفحه، ۱۲۰۰ تومان. زبان ترجمه بسیار تحت تأثیر زبان اصلی است. به جملاتی از فصل اول توجه کنید: آنها بچه‌دار نبودند. بنابراین واقعاً داشتند شادمان می‌زیستند - گرچه در واقع بسیار ناشادمان بودند... آن خانه به قدر کافی بزرگ بود که بتواند خیلی از مردم را در خود جای دهد... این برای آنها مسئله‌ای نبود که فقط یک اتاق را به من بدهند، هر چند که بود. بی‌آنکه کلامی بر لب آوردند نارضا بودند.

○ **مادرت را سرزنش نکن.** پاولا کاپلان، ترجمه مهدی قراچه‌داغی، انتشارات نقش و نگار، ۲۷۲ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه، ۱۷۰۰ تومان. کتابی دیگر از مجموعه کتابهای روان‌شناسی برای همه که ظاهراً سالهاست سگّه بازار پیدا کرده. با وجودی که کتاب برای طیف وسیعی از خوانندگان ترجمه شده زبان ترجمه در جاهایی در نتیجه لفظ‌گرایی روان نیست: "آیده‌آلیزه کردن مادران در فرهنگ ماسیبی است تا خشم بر مادران، امر حتمی باشد... اگر فکر نمی‌کردم که او باید کامل باشد، خشم من از کامل‌ظاهر نشدنش تا این اندازه زیاد نمی‌بود."

○ **ابداع جمهوری مدرن.** بیانکا ماریا فونتانا، ترجمه محمدعلی موسوی فریدنی، نشر و پژوهش شیرازه، از مجموعه فلسفه و اقتصاد سیاسی، ۲۲۰۰ نسخه، ۳۶۴ ص، ۲۲۰۰۰ ریال. مترجم به اصطلاحات موضوع آشنایی کامل داشته و زبان ترجمه روان و پذیرفتنی است.

ترجمه‌های فصل گذشته ۱۲۳

○ **مجموعه تاریخ جهان: قرون وسطای اولیه.** ترجمه مهدی حقیقت‌خواه، مصر باستان، ترجمه آزیتا یاسائی، رنسانس، ترجمه آزیتا یاسائی، انتشارات ققنوس، چاپ اول، ۳۰۰۰ نسخه، ۱۵۰۰ تومان. مجموعه تاریخ جهان اندیشه‌های سیاسی، فرهنگی و فلسفی تأثیرگذار را در گذر مشعل تمدن از بین‌النهرین و مصر باستان به یونان، رم، اروپای قرون وسطی و دیگر تمدنهای جهانی تا روزگار ما پی می‌گیرد. نکته در خود توجه درباره کتابهای این مجموعه چاپ فوق‌العاده نفیس، قیمت مناسب، زبان روان دائرةالمعارف‌گونه و عکسهای متعدد آنهاست. این مجموعه اگرچه تاریخ به زبان ساده است، برای همه گروه‌های سنی قابل استفاده است.

○ **فلسفه سیاسی.** جین همپتن، ترجمه خشایار دیهیمی، تهران، طرح نو، ۴۶۸ صفحه، شمارگان ۲۲۰۰ جلد، قیمت ۳۰۰۰ تومان. این کتاب پنجمین کتاب از مجموعه فلسف سیاسی است: چهار کتاب قبل از آن فیلسوفان سیاسی قرن بیستم، فلسفه سیاسی فون‌هایک، فلسفه سیاسی آیزا برلین، فلسفه سیاسی جان استیوارت میل هستند. مترجم کوشیده زبان ترجمه در حد مقدور ساده، آسان‌فهم و روشن باشد و در این هدف خود بسیار موفق بوده است.

○ **وردی: نیروی سرنوشت.** دنا همفریز، ترجمه ابراهیم مظلّم، تهران، آگاه، ۵۱۸ صفحه، ۳۲۰۰۰ ریال. ترجمه بسیار روان و زیباست.

○ **درمان طبیعی افسردگی.** سیدبائومل، ترجمه فاطمه شاداب، تهران، ققنوس، ۲۹۶ صفحه، ۱۸۰۰ تومان، ۲۰۰۰ نسخه. ترجمه زبانی روان و ساده دارد.